

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę oplacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmoni) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 220.

Sroda 24. Września 1851.

Rok gazecie 40.

Prenumerata na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKAMI, łącznie z DODATKIEM TYGODNIOWYM wynosi na kwartał od 1. października następująco:

We Lwowie odbierając 4 zlr. 15 kr.

Przesyłka na prowincyę 4 zlr. 40 kr.

z dodaniem 3 kr. na stempel kto żąda osobnego kwitu; a nadto Dominia, Magistraty i wszelkie Władze, iż nie przyjmują niefrankowanych listów, załączają tyle należności ile przesłanie kwitu pocztą na ich odległość wynosi.

Unikając zwłoki raczą Szanowni Abonenci przed upływem bieżącego miesiąca zamówić przesyłkę Gazety adresując franco wprost

Do Redakcyi Gazety Lwowskiej — Ulica Ormieńska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Azya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Lwów, 23. września. Zapisy na pożyczkę skarbu państwa idą u nas pomyślnie. Już temi dniami niektórzy z tutejszych mieszkańców pojedynczo za siebie subskrybowali w biurze p. burmistrza do 30,000 zlr.; a przy uldze i korzyściach jakie ministeryum finansów przyzwoliło, spodziewać się, że udział ten znacznie się jeszcze powiększy. Reskryptem bowiem ministeryalnym wyjątkowo zaręczono członkom pojedynczym po gminach korzyść dwu-procentową aż po dzień ostatni terminu pożyczki, to jest do d. 27. września 1851. Bez wątpienia zatem mieszkańce miasta naszego nie omieszkają korzystać z tych względów, zwłaszcza iż tem składają dowody swej przychylności dla ogółu i oraz chęci przyłożenia się w przedsiębiorstwie ku dobru powszechnemu, a co więcej iż dopełnieniem składki do 50,000 zlr. nadadzą własnej komunie prawo poboru $\frac{1}{2}$ procentowej prowizyi, na własny swój pożytek, przy dzisiejszych potrzebach nie mały dla niej zasitek. W chęci wzajemnej przystęgi otwarte pozostaje u p. Burmistrza biuro subskrypcyjne aż po dzień 27. września do 6. godziny wieczór.

Wykaz darów, które w skutek odeszwy c. k. przełożonego obwodowego urzędu Czortkowskiego z dnia 23. lutego 1851 na przybudowanie cywilnego szpitalu w Zaleszczykach wpłynęły.

Pan Piotr Wasilewski właściciel dóbr Uhryna ofiarował 5zlr.; p. Ignacy Brzeski właściciel Burdiakowiec 2zlr.; p. Jan Fabricius właściciel dóbr z Gusztyna 2zlr.; p. A. Mianowski aktuaryusz dominik w Dzwiniogrodzie 2zlr.; p. Henryk bar. Haydel, administr. masy dóbr Latacza 5zlr. 30kr.; domin. Czerkaszczyzna w drodze składki 1zlr. 17kr.; gmina Michałówka 40kr.; rz. kat. pleban i kanonik honor. ks. Mat. Luszczynski w Jazłowcu 1zlr. 52kr.; p. Franciszek Albinowski właściciel, dóbr Tłustenka 15zlr.; p. Waleryan Pedlewski, właściciel Chomiakówki 20zlr.; hrabia Seweryn Borkowski, właściciel Szuparki 10zlr.; p. Jan Olechowski właściciel Winiatyniec 5zlr.; p. Wenanty Jelowicki, właściciel Chudowiec 4zlr.; p. Mikołaj Potocki, właściciel Kociubińczyk 5zlr.; gm. Łosiacz 5zlr. 40kr.; ks. Teodor Wercholak, gr. kat. kapelan w Łosiaczu 20kr.; gr. kat. parafia i gmina Sinków 2zlr.; p. Antoni Romaszkan, właściciel dóbr Koszyłowce 10 korcy pszenicy, które sprzedano za 60 zlr.; domin. Medwedowce w drodze składki przez p. M. Pieńczykowskiego 19zlr. 32kr.; dom. Korólowka w drodze składki 35zlr. 6kr.; p. Franciszek Wolański, właściciel Rzepiniec 5zlr.; Wojciech Wolański 5zlr.; pan Mikołaj Łotocki, mandat. w Rzepińcach 2zlr.; p. Jan Żurakowski właściciel Turyleza 25zlr.; gmina Dzwiniogród 13zlr.; ks. Augustyn Łotocki, gr. kat. pleban w Myszkowie 21kr.; gm. Myszków 48kr.; gm. Muszkarów 51kr.; p. Zach. Krzysztofowicz, właściciel dóbr w Trybuchowcach 20zlr.; gm. Dzwiniacz 1zlr. 33kr.; gr. kat. fil. kościół w Dzwiniaczu 1zlr.; dom. Wysuczka w drodze składki 2zlr. 15kr.; p. Wincenty Lesienicki, gr. kat. pleban w Uhryniu 2zlr.; gr. kat. gmina paraf. w Uhryniu 4zlr.; gm. Chomiakówka 31kr.; gm. biały Potok 3zlr. 38kr.; gm. Romaczówka 5zlr.; gr. kat. parafia w Jobłonowie ze składki 1zlr.; hr. Stanisław Gołuchowski ze Skały 30zlr.; gminy Wołkowce, Dzwiniogród i Latkowce 2zlr. 36kr.; gm. Myszków 3zlr.; gminy Lisowce i Szerszeniowce 5zlr.; gm. Kapuścińce 4zlr.

10kr.; gm. Olexińce 8zlr. 30kr.; gm. Holihłady 2zlr.; p. Jędrzej Nientowski, rządca dóbr w Czerwonogrodzie 1zlr.; p. Longin Mroczkowski leśniczy w Czerwonogrodzie 30kr.; p. Józef Augustin leśniczy tamże 1zlr.; p. Jan Nowosielski leśniczy tamże 30kr.; p. Teofil Jarzymowski mandat. i justycyaryusz w Czerwonogrodzie 40kr.; pan Jäkel Schaechler w Czerwonogr. 30kr.; p. Józef Bernaczek tamże 1zlr.; p. Franciszek Waide tamże 30kr.; p. Wojciech Sokołowski kontrolor lasów w Czerwonogr. 30kr.; p. Henryk Gurski, dzierżawca w Stonem 4zlr.; rz. kat. pleban w Jazłowcu 1zlr. 10kr.; gr. kat. pleban w Jazłowcu 1zlr. 20kr.; gr. kat. bractwo kościelne w Jazłowcu 40kr.; p. Doliński w Dulibach 6kr.; p. Dąbrowski w Dulibach 1zlr.; p. Jan Przytocki 10kr.; pani Pawłowicz 1zlr.; p. Jan Zawadzki, aktuaryusz dominik. w Jazłowcu 30kr.; gmina Jazłowiec 2zlr.; gm. Nowosiółka 2zlr.; gm. Duliby 2zlr.; gm. Browary 1zlr.; gm. Bazar 7zlr. $7\frac{1}{5}$ kr.; gm. Cwitowa 3zlr. 1kr.; gm. Rzepińce 2zlr.; gm. Pomorce 2zlr.; p. Wereszczyński, dzierżawca dóbr w Cwitowy 2zlr.; gm. Szypowce 5zlr.; gm. Stary Czortków 3zlr.; gr. kat. pleban ks. Hruszkiewicz w Winiatyńcach 1zlr.; gm. Winiatyńce 2zlr.; gm. Nyrków 5zlr.; gr. kat. pleban i dziekan ks. Kisilewski w Nyrkowie 1zlr.; gm. Połowce i Pauszówka 4zlr. 16kr.; gm. Latacz 12zlr. 32kr.; gm. Swierzkowce 7zlr.; gr. kat. pleban i gm. Czortków 7zlr.; gm. Korólowka 3zlr. 3kr.; gm. Filipkowce 1zlr. 20kr.; gm. Kudryńce 1zlr. 40kr.; gmina Paniowce zielone 1zlr. 20kr.; gm. Zawale 22kr.; gr. kat. plebania w Kudryńcach 20kr.; gr. kat. pleban i gmina paraf. w Zalesiu 5zlr.; gm. Przedmieście 2zlr.; gm. Byczkowce 3zlr. 40kr.; gm. Wygnanka 4zlr.; gm. Biała 5zlr.; rz. kat. gmina paraf. Husiatyn 50kr.; rz. k. gmin. paraf. Olchowczyk 1zlr. 10kr.; rz. kat. gmina paraf. Czabarówka 2zlr.; ks. Feszkowski, rz. kat. pleban w Husiatynie 1zlr.; ksiądz K. Kopertyński rzyms.-katolicki wikaryusz w Husiatynie 1zlr.; gm. Kalinowczyzna 2zlr.; gm. Wacylkowce 3zlr.; gm. Kossów 10zlr. $45\frac{3}{4}$ kr.; gm. Zwiniacz 15zlr. 43kr.; gm. Rydoduby 5zlr.; gmina Skorodyńce 3zlr. 20kr.; gr. kat. dekanat w Skale w drodze składki 7zlr. 12kr.; gmina Wierzehniakowce 40kr.; gm. Wołkowce ad Wysuczka 2zlr.; ks. Antoni Palkiewicz gr. kat. pleban w drodze składki 24zlr. 22kr.; gr. kat. plebania Bedrykowce w drodze składki 1zlr. 8kr.; ks. Iwanicki, gr. kat. pleban w Strzałkowcach 10kr.; gmina Strzałkowce 1zlr.; gm. Piszczalynce 1zlr.; gm. Laskowce 4zlr. 52kr.; gm. miasta Czortkowa 2zlr.; gm. Liezkowce 2zlr.; gm. Trybuchowce 1zlr.; gm. Samuśaskowce 1zlr.; gm. Suchodół 1zlr.; gm. Drohiczowka 11zlr.; gm. Chmiłowa 6zlr.; gm. Białobóznica 2zlr.; gm. Kociubińczyki 40kr.; dom. Petlikowce w drodze składki 19zlr. 16kr. pp. baronowie Leonard i Xawery Błazewscy 1zlr.; spadkobiercy po hrabi Borkowskim w Mielnicy 20zlr.; p. komisarz straży finansowej Fischer i urzędnicy prywatni w Mielnicy 5zlr. 24kr.; c. k. urzędnicy celni w Kozaczowce 4zlr.; gmina Szutromińce 3zlr.; gm. Wierzbowce 4zlr.; gm. Koszyłowce 1zlr. 7kr.; gm. Capowce 1zlr. 30kr.; gm. Sadki 2zlr. 10kr.; gm. Popowce 20kr.; gm. Słobudka 59kr.; gmina Burakowka 2zlr. 10kr.; ks. Bazyli Antoniewicz, gr. kat. pleban w Lataczu 2zlr.; p. Rudolf Kuczyński, właściciel dóbr w Chmielowy 6zlr.; pan Marcin Wielożyński w Chmielowy 2zlr.; p. baron Rafał Haydel w Lataczu 1zlr.; p. Konstanty Szumlański dzierżawca dóbr w Szutrowie 2zlr.; p. Karol Dunin w Lataczu 1zlr.; p. Abraham Schneider, propinator w Chmielowy 1zlr.; p. Gabryel Hohendorf, właściciel dóbr w Szutromińcach 5zlr.; domin. Tłuste w drodze składki 15zlr. 8kr.; domin. Turyleze w drodze składki 5zlr. 14kr.; gmina Pieczarna 2zlr. 10kr.; pan Hieronim Winnicki, mandataryusz w Dzwiniogrodzie 10zlr.; p. L. Wybranowski w Drohiczowce 2zlr. — Suma 699zlr. $17\frac{19}{20}$ kr.

Lwów, 23. września. Według życzenia bawiącego obecnie w Rosyi tutejszego mieszkańca Stanisława Patkiewicza, oddano z c. k. prezydum krajowego na fundusz Instytutu ślepych 9zlr. 50kr., jako pozostałość z kwoty nadesłanej na opłaty rządowe, a z woli dawcy przekazaną któremu z zakładów Dobroczyńności.

(Litogr. „koresp. austr.“ w odpowiedzi na artykuł w „Journal des Debats“ o przystąpieniu całej Austrii do związku niemieckiego.)

Wiedeń, 19. września. Dziennik *Journal des Debats* wystąpił niedawno w jednym artykule swoim ze zdaniem, że idea przystąpienia całej Austrii do związku niemieckiego jest uzurpacją szkodliwą dla niezawisłości Niemiec i spokoju całej Europy, która osobliwie przeciw Francji wymierzona się być zdaje. Ten dorywczy sąd odbija nader dziwnie od zwykłego umiarkowania tegoż znakomitego dziennika Francji. Przeto bowiem nietylko dowodzi on wielkiej nieznamośności tradycyi, na których zasadza się rozwój Austrii, ale zapoznaje oraz cały teraźniejszy stan rzeczy i wystawia prawdziwe intencje Austrii w jaknajfałszywszym świetle.

Austria zasadzała po wszystkie czasy swój honor, swoją sławę i dobrze zrozumiany interes własny na tém jedynie, aby jako wyłącznie konserwacyjne mocarstwo zachowywać starannie spokój świata, wszystkie ważne zawikłania pomiędzy państwami europejskimi ile możności w drodze spokojnych układów załatwiać i wszystkie takie usiłowania, któreby zmierzały do obalenia traktatów i zagwarantowanej przez nią równowagi europejskiej z energią i wytrwałością odpiierać.

To jest owa nie żywotna, która spaja kilkuwickowe dzieje dynastji austriackiej, a ta myśl, ten kierunek polityki pozostały niezmiennym i w najnowszych czasach.

Związek niemiecki jest co do istoty swojej konserwacyjnym i potępią wszelką agresywną, zdobywcą politykę. Gdyby więc Austria przystąpiła do niego z całym państwem swoim, natenczas niemożliwością byłoby tém mniej być mowa o niebezpieczeństwie dla spokoju świata, nizeli teraz. Co więc my niewahamy się nawet postawić całkiem odwrotnie twierdzenie dziennika francuskiego i utrzymywać, że naszym zdaniem podałoby takie przystąpienie Austrii tylko silniejszą jeszcze gwarancję zachowania spokoju i porządku europejskiego.

Dla niezawisłości Niemiec niewyniknie z tego przystąpienia wcale żadne niebezpieczeństwo, albowiem Austria chce wprawdzie zachować w całości dawne stanowisko swoje w związku, lecz niemyśli wcale o rozszerzeniu swój dotychczasowej legalnej władzy w Niemczech. Austria nieżądała żadnej zmiany stosunku głosów w zgromadzeniu związkowym na własną korzyść. Zresztą rozumie się samo przez się, że mocarstwo to bez względu na całkowite przystąpienie lub nieprzystąpienie wywiera przecież w całej rozciągłości przynależny mu wpływ na uregulowanie stosunków niemieckich.

Jak dalece idea przystąpienia całej Austrii zdaje się być nieprzyjaźnie wymierzona przeciw Francji, tego osądzić niemożemy. — Dopokąd we Francji utrzymywać się będą takie zasady polityczne, jakie zastępuje *Journal des Debats*, dopóki rząd jej tak jak teraźniejszy zachowywać będzie politykę porządku wewnątrz, a szanowania traktatów na zewnątrz, dopóty pozostanie wypadek wojny po-za wszelką rachubą ludzką. Niejest to zadaniem naszym wyjaśniać tu, pod jakimi premisami mogłaby nastąpić tak pożałowania godna ewentualność. Kto, jak my, pragnie najgoręcej spokoju, temu niewypada się zajmować stypulowaniem wypadków wojennych. Wszakże to pewna przytem, że wojna zaczepna przeciw Francji niemoże wynikać z czystego obronnego organizmu konstytucji związkowej, i że przymierza ku temu po-za obrębem jej nastąpićby musiały. Austria i Niemce musiałyby działać wspólnie z połączeniem całych terytoriów i wszystkich źródeł pomocy, a w takim razie byłoby to rzecz całkiem obojętną, jak daleko sięga na karcie owa linia idealna, którą nazywają granicą związkową. Lecz na przypadek zaczepki ze strony Francji przeciw Niemcom i Austrii? zapyta *Journal des Debats*. Nawet i na własnej ziemi znajdzie nas Francya zjednoczonych. Zresztą powtarzamy to jeszcze raz, że taka polityka jakiej pragnie wspomniany dziennik, nieprzedsięwzięcie podobnej wojny. Lecz jeżeli przyjaciele jego w radzie narodu zostaną zakrzyczani, jeżeli rozum i sprawiedliwość porwane zostaną od prądu dzikich namiętności, czyż powinien ganić to ze swego stanowiska, jeżeli się używa ostrożności przeciw temu, czyż może ze swego stanowiska zarzucić co przeciw temu, jeżeli się tworzy czysto obronny organizm, tak stanowczo i jawnie, że nawet najzapamiętaleszy szaleniec musiałby się opamiętać cokolwiek, nimby się odważył rozniecić pożar świata? Czyliż potężna tama taka niejest prawdziwą rękojmnią powszechnego spokoju, punktem oparcia dla przyjaciół porządku wszystkich krajów?

Przy tej sposobności wypada nam konieczność zwrócić jeszcze uwagę na pewien stosunek, który właśnie to przystąpienie całej Austrii do związku niemieckiego jako akt słuszności i konieczną konsekwencję istniejącej między Niemcami i Austrią niezachwianej solidarności uzasadnia. Jeżeli mianowicie Austria będzie obowiązana i poniekąd zmuszona potęgą istniejących stosunków zagwarantować integralność i udziałność wszystkich niemieckich państw związkowych w ich całości i na wszystkie wypadki ewentualne, tedy zaprawdę i stosowna i słusna zarazem, aby i Niemce ze swój strony także się zobowiązały gwarantować za całą Austrię. To twierdzenie zamyka w sobie zasadę, która kwestję przystąpienia całej Austrii robi wyłącznie niemiecką, i którą kierowało się zgromadzenie związkowe przy wotowaniu wiadomych uchwał. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 19. września. „*Reichszeitung*“ ogłasza następujące subskrypcje do nowej pożyczki, o których po dzisiejszy dzień do Wiednia doniesiono:

(Pierwszy peryod aż włącznie do 16. września 1851.):

W banku 36,584,700 złr., w niższej Austrii 145,100 złr., w wyższej Austrii 308,600 złr., w Salzburgu 73,100 złr., w Styryi

894,000 złr., w Karyntyi 31,000 złr., w Krainie 79,500 złr., w Tryeście 2,032 złr., w Tyrolu 305,300 złr., w Czechach 4,129,900 złr., w Morawii 1,292,300 złr., w Szlązku 223,300 złr., w Galicyi 46,100 złr., w Węgrzech 1,432,500 złr., w Kroacyi 23,000 złr. — Razem 47,640,700 złr.

(Drugi peryod zaczawszy od 17. września.):

W banku 35,900 złr., w Węgrzech 2,000 złr. — Razem 37,900 złr. Przeto w ogóle 47,678,600 złr.

Wertheimera *Geschäftsbericht* pisze, że dom Rothschild w Frankfurcie subskrybował tam kwotę 1,250,000 złr. Ponieważ tuższy dom subskrybował 3,750,000 złr., przeto subskrypcya domu Rothschild wynosi 5 milionów.

— Jeden z najznakomitszych austr. kupców w Aleksandrii, zachęcony przez c. k. jeneralnego konzula pana Huber, zamysła utworzyć bazar adstryackich wyrobów przemysłowych w Egipcie. Z tej przyczyny podał do c. k. ministryum handlu prośbę, z której okazuje się, że poczynione przygotowania i będące do dyspozycji środki zapowiadają wkrótce uskutecznienie tego przedsięwzięcia, tak pomyslnego dla przemysłu austriackiego i interesów handlowych, jeżeli zresztą na zwawy i czynny udział fabrykantów austriackich liczyć można.

— Tutejsze cesarsko-rosyjskie poselstwo przesłało niedawno do c. k. ministryum spraw zagranicznych sumę 10,366 złr. 38 kr. m. k. jako rezultat uzbieranej składki w królestwie Polskiem dla pogorzalców Krakowskich. Ministryum spraw wewnętrznych odsyłając ten powtórny datok na miejsce swego przeznaczenia, podaje oraz ten szlachetny czyn do publicznej wiadomości.

— U komitetów izby handlowej i przemysłowej w Buda-Peszcze subskrybowano do 16. b. m. wieczór na nową pożyczkę 216,000 złr. m. k. — Kasa oszczędności w Budzie wpisała 50,100 złr. — Z prawdziwym jednak akontowaniem musimy wspomnieć tu o patriotycznej gorliwości, z jaką także członkowie pesztyńskiej gminy izraelskiej brali udział w tej nowej pożyczce państwa. Do 16go były już wpisane liczne kwoty wynoszące razem 535,000 złr. — Z pomiędzy znakomitszych subskrybentów wymieniają: PP. Wolfgang Holitscher z kwotą 120,000; J. L. Boskovits z 70,000, Jakóba Kern z 25,000, Samuela i Davida Fleischel i Hermana Herzfelder, każdy z 20,000; M. Pollak z 15,000; M. A. Weiss i wielu innych z 10,000 złr. m. k.

— Kwoty subskrybowane w Gracu na nową pożyczkę państwa do 16go wieczór wynoszą prawie milion złr. Z tego przypada na styryjską stanową kasę oszczędności 100,000 złr., na stany krajowe 60,000, a na majątek komunalnej stolicy 10,000. Ze strony osób prywatnych wpisano w radzie gminnej 129,000, w c. k. uprzyw. domu handlowym P. A. Klausner 275,000 złr.; w kantorze wekslowym pana O. Greinitz 220,000 złr., a w kasach publicznych 100,000 złr. m. k. Bardzo znaczną część wypłacono natychmiast gotówką; mianowicie kilkanaście tysięcy złr. wypłacono w brzęczącej monecie sr. a po części i w złocie.

— Na wniosek ministerstwa wojny został zniesiony monopol saletry. Artykuł ten potrzebny do fabrykacji prochu jako część główna trzymany był dotychczas w monopolu i niemógł być wyrabiany prywatnie, ponieważ nietylko finansowe względy ale raczej bezpieczeństwo publiczne nakazywało, aby materiał strzelniczy i to co do tego potrzeba tylko za staraniem administracyi państwa, były wyrabiane. Ze sprzedaży prochu i saletry wpływa rocznie suma wynosząca mniej więcej 1,161,000 złr. m. k. przyczem bez wątpienia salętra tylko mniejszą część tego dochodu przynosi. Wszelako z jednej strony poznano, że salętra sama przez się niejest dostateczną do wyrabiania prochu bez użycia innych technicznych środków manipulacyjnych, a z drugiej przekonano się, że salętra jest nader ważnym preparatem chemicznym, ponieważ za pomocą jej wyrabia się niezbędny dla przemysłu kwas tej samej nazwy, a nawet sama salętra do rozmaitych celów technicznych używana bywa. Z tej przyczyny więc widziało się spowodowaną administracya państwa dozwolić wolne wyrabianie saletry a zarazem znieść dotychczasowy jej monopol.

(Lit. koresp. austr.)

(Depesze telegraficzne.)

Medyolan, 17. września. Muncypalność zachęca mieszkańców do obchodzenia uroczystości przybycia J. M. Cesarza oświetleniem i ozdobieniem okien. Cesarz zjechał już do Riva, i może już dnia jutrzejszego wieczór przybędzie do Medyolanu. (L. k. a.)

Werona, 17. września, 9. godzina 35. minuta przedpołudniem. Jego ces. Mość przeznaczył najłaskawiej własnoręcznym listem z dnia wczorajszego do Jego Excelencyi pana Feldmarszałka dla zubożałych przez ostatnią powódź gmin prowincyi Vicenza, z szczególnością względem na dotkniętą srodze włość Val Stagna, 10,000 złr. m. k. Względem rozdania tej kwoty wydano już potrzebne rozkazy. (L. k. a.)

Portugalia.

(Poczta portugalska.)

Do Southampton zawiął wczoraj rano paropływ *Iberya* z pocztą z Lizbony z 9go, z Oporto i Vigo z 10. września, i z czterdziestoma pasażerami, między tymi jest książę Aumale, który, gdy *Iberya* zatrzymał się w Lizbonie, odwiedził króla i królowę portugalską w Mafra. — W Oporto grasowała żółta febra tak, iż paropływ *Iberya* dlatego, że tam przybił do lądu, musiał w Vigo poddać się kwarantannie. 50 pasażerów musiano pójść do lazaretu, gdzie ich przez 14 dni zatrzymają. — Zapowiadano, że wkrótce pan Farao

wstąpi znowu do gabinetu dla przeprowadzenia swoich projektów reformy finansowej. Królowa okazała wyraźnie swe nieukontentowanie, że książę Terceira przystąpił do nowo organizowanego wyborczego komitetu Silva Cabrala, i kazała go przywołać do Mafra, by się wytłumaczył w tej mierze. Słychać, że dwór rozpoczął z panem Silva Cabrala akłady, ale nie chce się dać przez księcia Terceira zawczasie skompromitować. Namieniony komitet zamierza w samej rzeczy zrobić reakcję dla przeszkodzenia wyborom, których rezultat już przewidują.

(Depesza telegraficzna.)

Lizbona, wtorek, 9. września. Królowa zganiała wyraźnie kabralistowskie przy wyborach zabiegi.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące z Madrytu.)

Madryt, 9. września. Jenerał Armero, który objął ministerium marynarki, złożył wczoraj zwykłą w tej mierze przysięgę w ręce królowy. — Partya progresistów rozdwojona; jedna jej część oświadczyła się za urządzeniem gwardyi narodowej, druga zaś przeciwnie. — Rząd hiszpański powziął nowe środki względem tych cudzoziemców, którzy zamierzają udać się na wyspę Kuba. Oprócz innych formalności mają się przedewszystkiem wykazać swoją profesją, oznajmić zamiar swej podróży i czas pobytu na wyspie.

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu. — W Brazylii nieprzyjazne usposobienie przeciw Anglii.)

Londyn, 13. września. Poseł perski miał przedwczoraj w urzędzie zagranicznym konferencję z lordem Palmerstonem, który jedyńie dlatego przybył zrana do Londynu a po południu znowu do swej wili Broadlands powrócił. — Markiz d'Azeglio, poseł sardyński pojechał do Broadlands dla zrobienia wizyty lordowi Palmerston. — Sir Henry Bulwer, poseł angielski w północnej Ameryce, bawiący teraz w Londynie, pracował wczoraj w urzędzie zagranicznym. — Poseł bawarski przy tutejszym dworze udał się w podróż do Paryża. — Pan Abbot Laurence, poseł Stanów zjednoczonych, opuścił wczoraj Londyn w towarzystwie swej żony i córki dla zrobienia wycieczki do Irlandyi.

— W Brazylii panuje od niejakiego czasu podług doniesień ztamtąd bardzo nieprzyjazne usposobienie przeciw Anglii. Powiadano że rząd tamtejszy zamysła nałożyć na rekodzielnicze towary angielskie cła dyferencyalne w odwet za gwałty, których się dopuszczają krzyżujące okręta angielskie na brazylijskich. Oprócz tego przygotowuje Brazylija jeszcze inne demonstracye, do których, jak mówiono, zmusza ją nieograniczona dowolność ze strony Anglii. Nawet angielskie dzienniki przyznają słusność zażaleniom brazylijskim. Tak pomiędzy innemi pisze *Daily News* z Rio Janeiro pod dniem 13go sierpnia, że okręta angielskie używają sprawy przytłumienia niewolnictwa za pozór do intryg, które hańbią banderę angielską, ponieważ w niektórych przypadkach oczywiście rozbojem morskim nazwane być muszą.

(G. P.)

Francya.

(Uroczystość położenia kamienia węgielnego do gmachu targowego. — Mylna pogłoska o zwołaniu zgromadzenia narodowego przed terminem odroczenia.)

— Wiadomości potoczne.)

Paryż, 15. września. Dwa przedmioty zajmują dziś wyłącznie uwagę publiczną: uroczystość położenia kamienia węgielnego do nowego gmachu targowego i posiedzenie komisji nieustającej. Uroczystość położenia kamienia węgielnego zaczęła się dziś o 1 godzinie a skończyła się już o 2. Nie było przytem żadnych demonstracyi, jak ich się jedni spodziewali a drudzy obawiali. Nawet w mowie prezydenta polityka tylko nawiasowo jest dotknięta. Ludwik Napoleon nadjechał ze zwykłą świtą wojskową, a publiczność witała go rozmaitemi okrzykami, z jednej strony: Niech żyje republika! niech żyje konstytucya!, z drugiej: Niech żyje prezydent! niech żyje Napoleon! Proboszcz parafii St. Eustache poświęcił kamień węgielny, poczem prefekt Sekwany p. Berger miał do prezydenta krótką przemowę, na którą tenże w następujących słowach odpowiedział: „Mości panowie! Jest temu teraz czterdzieści lat, jak po raz pierwszy o tem pomysłało wystawić pomnik przeznaczony dla ochrony przed słątą owej licznej klasy, która codziennie znosi dolegliwości, aby Paryż zaopatrzyć w to co do jego egzystencji jest potrzebne. Ale dzięki światłu zarządowi ministra spraw wewnętrznych, dzięki energicznemu wsparciu rady gminy Paryża i jej godnego przewodnika, dzięki uchwałom zgromadzenia narodowego, przyjdzie do skutku to dzieło, którego tak usilnie pragnąłem. Budowa tego gmachu jest prawdziwym dobrodziejstwem dla ludzkości, ułatwi ona zaopatrzenie miasta Paryża w żywność i przyczynienie się do tego znacznej liczby departamentów. Budowa ta nie jest przeto wyłącznym dziełem do gminy należącym, Paryż bowiem jest środkowym punktem Francyi, a czem czynniejsze i potężniejsze jest jego życie, tem więcej udziela się ono innym częściom kraju. Kładąc kamień węgielny do gmachu, którego przeznaczenie tak nadzwyczajnie jest popularne, oddaję się z ufnością nadziei, że przy pomocy wszystkich dobrych obywateli i pod opieką nieba dozwolonem nam będzie utwierdzić w ziemi francuskiej kilka kamieni węgielnych, na których się wzniesie gmach społeczny dość silny, aby dać schronienie przed gwałtownością ludzkich namiętności.“ W przyjęciu prezydenta uwazali niektórzy pewną oziębłość. Natłok ludności nie był bardzo wielki, a wśród największego spokoju powrócił prezydent do swego pałacu.

— Komisya nieustająca zwołana dziś na nadzwyczajne posiedzenie pochwaliła, jak już w drodze telegraficznej doniesiono, postanowienie rządu względem departamentu Ardèche; wyrzekła przytem, że niema potrzeby zwołania zgromadzenia narodowego przed oznaczonym terminem, pogłoska przeto o wcześniejszem zwołaniu onego okazuje się bezzasadną. — Komisya nieustająca będzie miała w przyszły czwartek swoje zwykłe posiedzenie.

— O tak zwanej „komisji nadzorczej“ nie już niesłychać, odkąd po odkryciu wielkiego spisku większość jej członków rozpięzchała w postrachu na wszystkie strony.

— W St. Leonard rozbrojono gwardyę narodową.

— Victor Place, nowomianowany konsul w Mossul opuścił Paryż udając się na swoją posadę. Pan Place przewodniczyć będzie nowym poszukiwaniom, które się mają odbywać w miejscu gdzie stało dawne Niniwe. Zgromadzenie narodowe wyznaczyło jak wiadomo na te poszukiwania kredyt, którego część oddano do dyspozycji panu Place.

(P. Z.)

Włochy.

(Koncentracya wojsk na równinach pod Alessandryą. — Wiadomości potoczne.)

Turyń, 14. września. Rozporządzenie ministra wojny względem skoncentrowania na równinach pod Alessandria licznego wojska, wyszło nagle i niespodziewanie. Mniemano, że jak na ten rok skończy się już na wojskowych manewrach pod Montenotte, Dego i Vercelli. Wielkie to ściągnięcie wojsk pod Alessandrya jest jak się zdaje tylko powtórzeniem danego ze strony Austrii przykładu skoncentrowania wojsk w lombardzko-weneckiem królestwie, i nastąpiło dla dopięcia podobnego efektu. Dzienniki urzędowe upewniają, że głównym celem tej manewry jest obeznanie się z miejscem sławnem w wieczne czasy bitwą pod Marengo, tudzież dociekanie topograficznych właściwości tej okolicy ze stanowiska wojskowego. Naczelnio dowództwo nad skoncentrowanem wojskiem oddano księciu Genuy. Tem samem więc okazuje się bezzasadność rozgłoszonych wieści, jakoby pomieniony książę miał się udać do Monza dla powitania tam J. M. Cesarza Austrii. Mimo to jednak upewniają jak najdokładniej, że inny znakomity wojskowy wysłany ma być do Monza, jak tego sam już obowiązek grzeczności i uwagi niezbędnie wymaga. — Dobre porozumienie między austryackim a tutejszym rządem zdaje się od niejakiego czasu ustalać na coraz lepszych zasadach; negocyacye bowiem względem zawarcia traktatu cłowego i handlowego między Austryją a Sardynią odbywają się właśnie teraz w Wiedniu. Tutaj umawiają się względem konwencji dla przytłumienia przemysłnictwa. Pośrednikami w tej mierze są: ces. austr. poseł hrabia Appony, ze strony zaś Piemontu p. Cibrario. — Dnia jutrzejszego spodziewają się tu przybycia prezydenta ministrów.

(L. k. a.)

(Obrady nad unieważnieniem wyroku zapadłego na obżałowanych z maja.)

Neapol, 2. września. Dnia 27. z. m. toczyły się przed najwyższym sądem obrady nad unieważnieniem wyroku, zapadłego na obżałowanych majowych. Sala pałacu Maddelone była przepelniona, a na trybunach widziano najznakomitsze damy w wielkiej liczbie. Był tam obecny angielski i francuski poseł tudzież wielka liczba członków ambasady, równie jak mnóstwo innych wysokich osób zagranicznych. Rekurs był uzasadniony na trzech motywach: Unieważnienie kary z przyczyny król. dekretu amnestyi za czyny 15. maja, następnie ponieważ obżałowani w owej epoce byli deputowanymi, którzy za te wypadki niemogli być zapoznani przez sąd tylko przez izbę parów, a przeciw Scialoja i Leopardi nie można bez zniesienia gwarancyi postąpić, gdyż pierwszy był ministrem a drugi poselem w Sardynii. Prokurator królewski oświadczył się za odrzuceniem dwóch pierwszych powodów, a za przyjęciem ostatniego. Najwyższy sąd zaś odrzucił pięć głosami przeciw czterem rekurs dla wszystkich.

(Dar jenerała La Marmora dla muzeum w Cagliari.)

Cagliari, 30. sierpnia. Odwołany z posady gubernatora jenerał La Marmora darował przed odjazdem swoim tutejszemu muzeum swój zbiór starożytności, w którym znajduje się także pewna liczba fenicyjskich bożków szczególnej piękności i wartości nieocenionej.

Niemce.

(Odpowiedź Jego Mości Cesarza Rosyi na utrzymaną notyfikacyę o otwarciu sejmu związkowego.)

Ważnym dyplomatycznym dokumentem do historii tegoczesnej jest umieszczona w dzienniku *A. A. Z.* odpowiedź Jego Mości Cesarza Rosyi na otrzymaną notyfikacyę o otwarciu sejmu związkowego przez wierne związkowi rządu w r. 1850. Odpowiedź tę oddał zaawierzytelniony przy związku ces. rosyjski ambasador Gorczakoff; treść jej następująca:

My Mikołaj I. itd. Do prześwieconego związku niemieckiego. Z wielkiem ukontentowaniem dowiedzieliśmy się z uczynionej Nam notyfikacyi, że sejm związkowy ustanowiony traktami r. 1815, którego prace przerwały zdarzenia roku 1848, nanowo się zebrał na wezwanie Dworu cesarskiego Austrii jako dworu prezydialnego. — Składamy Nasze szczerze życzenia związkowi niemieckiemu tem bardziej, iż zebranie się sejmu ustanowionego na zasadach usankcyonowanych uroczystie traktatami europejskimi, jest w Naszych oczach rękomią utrzymania wewnętrznego pokoju Niemiec, a przeto i pokoju powszechnego. Co do Nas, mając najszczerze życzenia dla niepodległości, pomyślności i sławy związku, największem Naszem staraniem będzie utrzymać z nim niezachwiane stosunki pokoju i dobrej harmonii, równie jak przyjmujemy z ukontentowaniem zapewnienia jakie zawiera w tym względzie list notyfikacyjny. Prosimy zatem

Najwyższego itd. Dan w Carskoje-Seło 11. listopada 1850 Naszego panowania 25go roku. Podpisano: Mikołaj. Kontrasygnowano: Kanclerz Cesarstwa hrabia Nesselrode. (Ll.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 18. września.)

Metal. austr. 5% — 78⁷/₈; 4¹/₂% 69¹/₄. Akeye bank. 1245. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% 34³/₈. Wiedeńskie 101³/₈.

Prusy.

(Plan cofnięcia prowincji Poznańskiej z związku niemieckiego zaniechany.)

Berlin, 16. września. Kwestya względem cofnięcia dwóch prowincji Poznańskiej i Pruskiej z niemieckiego związku, która dość długo zajmowała uwagę publiczną, zniknęła teraz całkiem z dziennego porządku; mamy powody do przypuszczenia, że ten plan zupełnie jest zarzucony. Względem prowincji Poznańskiej jest ta rzecz specjalnie praktycznej wagi, utrzymuje *National-Zeitung*. Wiadomo, że jeszcze na 68. posiedzeniu izby drugiej d. 30. kwietnia b. r. oświadczył minister spraw wewnętrznych pan Westphalen, że się zbliża czas, w którym pociągnięcie zamierzonej linii demarkacyjnej istotnie przyjdzie do skutku, również i pan Puttkammer, dopokąd tu funkcyonował jako dyrektor w ministerjum spraw wewnętrznych, obstawał stanowczo za tym planem. Ale krótki pobyt jego w prowincji Poznańskiej był dostateczny przekonać go, że pociągnięcie tej demarkacji pociągnie za sobą zupełny upadek odgraniczonych części, a teraz słyhać, że dlatego oświadczył się nanowo jak najdokładniej za tém, by w tej prowincji wszystko jak dawniej pozostać, a nadewszystko nieprzedsiębrać żadnych środków, któreby mogły nanowo obudzić znikające coraz bardziej nieporozumienie między dwiema różnemi narodowościami tego kraju. (Lld.)

(Konwencya wojskowa z księstwem Liechtenstein. — Stosunki Neuenburga przedmiotem uwagi rządu Pruskiego.)

Berlin, 27. września. Nabyciem księstw Hohenzollern przyszły Prusy także do pewnego rodzaju konwencyi wojskowej z księstwem Liechtenstein. Albowiem między Hohenzollern - Hechingen, Hohenzollern - Sigmaringen i Liechtenstein istnieje traktat o utworzeniu wspólnego batalionu w wojsku związkowym. Księstwo Liechtenstein ma wystawić kontyngens 55 ludzi piechoty i te 55 ludzi składały dotychczas kompanię batalionu, który trzy księstwa wystawić miały.

— Dowiadujemy się z pewnego źródła, pisze *Voss. Ztg.*, że tutejszy rząd postanowił poświęcić większą i decydującą uwagę niepewnym dotychczas stosunkom Neuenburga. Sądzą powszechnie, że może jeszcze w tym miesiącu ogłosi rząd deklarację, która stosunki pruskiej korony do księstwa Neuenburg stanowczo ureguluje. (Ll.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 19. września.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 103¹/₄ p. 4¹/₂% z r. 1850 — 102¹/₂. Obligacye dlugu państwa 89 l. Akeye bank. 97¹/₄. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 9¹/₈. Austr. banknoty —.

Królestwo Polskie.

(Ułaskawienie. — Ogłoszenie banku Polskiego.)

Warszawa, 19. września. Najjaśniejszy Pan w skutku przedstawienia JO. księcia namiestnika Królestwa najmiłościwiej udzielił raczył przebaczenie Romanowi *Krasowskiemu*, wychodźcy polskiemu, w Paryżu przebywającemu, z dozwoleńiem mu powrócenia do Królestwa Polskiego, bez pozostawienia mu atoli prawa legitymowania się z pochodzenia szlacheckiego i bez powrócenia skonfiskowanego na rzecz Skarbu majątku.

— Najwyższym Ukazem z dnia 3. (15.) września 1841 roku, bank Polski upoważniony był do wypuszczenia w obieg biletów na ruble srebrne i wyjęcia z tegoż jednocześnie odpowiedniej wartości biletów, na złote polskie wystawionych. — Następnie bank Polski ogłosił przez Gazety w miesiącach kwietniu i maju r. z., że kasy rządowe będą przyjmować je tylko do dnia 20. sierpnia (1. września) t. r., poczem dalsza wymiana ma się odbywać jedynie w banku Polskim, aż do oznaczyć się mającego terminu prekluzyjnego, dla ich ostatecznego wycofania. — Obecnie Rada administracyjna Królestwa z uwagi: że biletów kasowych i bankowych na 5, 10, 50 i 100 złote polskie wystawionych, mała już bardzo ilość w obiegu pozostaje, a posiadacze mieli dość czasu do zamiany onych na bilety bankowe na ruble srebrne wydane, i że obok tego zupełne wycofanie ich z obiegu w widokach rządu jest pożądanem, decyzją Swą z dnia 3. (15.) lipca r. b. Nr. 48,782 postanowiła oznaczyć na dzień 19. (31.) grudnia b. r. 1851 ostateczny termin do wymiany w kasie banku biletów o których mowa, po upływie którego takowe za niemające żadnej wartości uważane będą. — Na zasadzie tego, bank Polski podaje do publicznej wiadomości: 1) Że termin ostateczny do przyjmowania w kasie banku Polskiego biletów na złote polskie wystawionych, a mianowicie: 5, 10, 50 i 100 złotych, na dzień 19. (31.) grudnia jest oznaczony. 2) Że wymiana ich skuteczną będzie na monetę brzęczącą lub bilety na ruble srebrne wystawione codziennie w godzinach zwyczajnych, wyjąwszy dni niedzielnych i świąt uroczystych. 3) Że poczty rządowe przyjmować je będą w celu przesyłania ich bankowi tylko do włącznie 19. (31.) grudnia r. b., poczem przesyłka onych jest zabroniona. 4) Że po upływie tego terminu bilety, o jakich mowa, za niemające żadnej wartości uważane będą. — Prezes, radzca tajny, *J. Tymowski*. — Naczelnik kancelaryi, radzca dworu, *Łubkowski*. (Gaz. War.)

Azya.

(Nieporozumienie między Persyą i Rosyą.)

Między rządem perskim i rosyjskim zajęć miały od pewnego czasu nieporozumienia, mogące wywrzeć niekorzystny wpływ na obopólne stosunki. — *Journal de Constantinople* donosi, że Turkomani spalili przed niewielu miesiącami kilka okrętów rosyjskich na morzu kaspijskiem, a załogę ich wytępili. W skutek więc tego napadu żądał dwór Petersburski uchyleńia gubernatora z Mazanderanu, a w razie zaprzeczenia rozkazał zdjąć cesarską banderę w Tcheranie. Pomienionego gubernatora nie uchylono jednak z posady, i ztąd nastąpiła jawna nieprzyjaźń między Rosyą i Persyą. Donoszą też o śmierci gubernatora z Herat, Jar Mechemeta Khana, i ze szach perski kazał to miasto obsadzić wojskiem mimo sprzeciwienia się pełnomocnika angielskiego. (Lit. kor. austr.)

Wiadomości handlowe.

(Targ Wiedeński.)

Wiedeń, 21. września. Od 15. do 21. września przypędzono na nasz targ 2315 sztuk bydła rzeźnego, z tych 1070 z Galicyi, 1229 z Węgier i 16 sztuk z innych niemieckich prowincji. Sprzedano lub pozostało w miejscu 1557, 751 odeszło z powrotem a 7 sztuk zostało niesprzedanych. Jedna sztuka wazyła 430—550 funtów wiedz.; ceny stały między 80—130r. za sztukę, czyli 21r.—24r.24k. m. k. za cetnar. Oprócz tego sprzedano: 1487 cieląt (funt po 36—44 kr.); 1002 owiec (po 20—26k.); 1241 sztuk nierogacizny (po 30—35k.) i 73 jagniąt, parę po 10—18r. w. w. W jatkach płacono za funt wołowiny 25—35kr., cielęciny 24—46kr., baraniny 22¹/₂—36kr. — Co do zboża sprzedano na targu: 175 meców pszenicy po 9r.45k. do 11r.; 155 m. żyta po 7r.—7r.24k.; 74 m. jęczmienia po 5r.30k. do 6r.15k.; 3639 m. owsa po 4r.45k.—6r.27k., 10 m. kukurudzy po 8r. Na giełdzie zbożowej zaś sprzedano dnia 13. września: 15,025 m. pszenicy z Banatu *loco Wieselburg* po 8r.—9r.48k.; 1250 m. żyta po 8r.39k.—8r.45k.; jęczmienia do 1830 m. po 5r.36k.—6r.30k.; owsa 100 m. *transito* po 4r.45k. Sprzedano jeszcze tego tygodnia 2340 cetnarów siana po 3r.—5r.3k. i 210 stogów okłotów po 20—26r. Korzec kartofli kosztował 6r.—7r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 24. września.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	28	5	32
Dukat cesarski	5	34	5	38
Półimperyal zł. rosyjski	9	34	9	38
Rubel śr. rosyjski	1	5 ¹ / ₂	1	5 ¹ / ₂
Talar pruski	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	85	7	85	28

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. września.

PP. Jordan Jan, z Gródka. — Zawadzki Jan, z Firlejówki. — Obertyński Wacław, z Sawczyna. — Obertyński Leopold, z Stronibab.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. września.

Hrabina Koziebrodzka Matylda, do Krakowa. — PP. Chrzanowski Ignacy, do Świtawy, — Kłodziński Adam, do Parchacza.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. września.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 2 8	+ 9,5°	+ 18°	półn.-wschodni	pochm. ☉
2 god.pp.	28 2 9	+17,6°	+ 9°	" "	" "
10 g. w.	28 2 9	+13°		" "	" "

TEATR.

Dziś: przedst. polskie: „**Żona żołnierza.**”

Nieostrożność ze światłem w piwnicy o mało nie nabawiła wczoraj w południe nieszczęściem całego miasta. Szynkarka z pod Nr. 430 ²/₄, Mincia Dann, tocząc przy świecy spirytus w piwnicy z kufy, chciała jak się zdaje gnot objaśnić, ale w zapomnieniu, że ręka spirytusem zwilżona, zapaliła się sama płomieniem, a przy niej i cały płyn gorąc zaczął. Szczęściem dopadł stróż Antoni Rabiec, przytomny zarzucił na nią płótniankę z siebie, wywłócił na podwórze, a za pomocą sąsiadów zabito potem wszystkie otwory i wehody do piwnicy ziemią i gnojami, i przytłumiono pożar.